

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

М.П.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
із спеціальності 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота
за денною формою навчання

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування,
кандидатка економічних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Ірина КРАВЕЦЬ

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування
27 серпня 2021 року, протокол № 1 .

Заступниця завідувача кафедри, кандидатка
економічних наук, доцентка, доцентка
кафедри
27 серпня_2021 року

_____ Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук
27 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	3
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	3
1.2.	Лекції	4
1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	6
1.4.	Самостійна робота студентів	15
1.5.	Підсумковий контроль	29
2.	Схема нарахування балів	34
3.	Рекомендовані джерела	36
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	41

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Соціальна політика як функція державного управління	8	2	2	-	-	4
2.	Моделі соціальної політики в різних економічних системах	8	2	2	-	-	4
3.	Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні	8	2	2	-	-	4
4.	Планування і фінансування розвитку соціальної сфери	8	2	2	-	-	4
5.	Соціальна політика у сфері регулювання сімейних відносин та відтворення населення	12	4	2	-	-	6
6.	Соціальна робота як вид суспільної діяльності та складова соціальної політики	8	2	2	-	-	4
7.	Система соціального захисту населення	8	2	2	-	-	4
8.	Соціальний захист економічно активного населення та соціально вразливих категорій населення	15	4	4	-	-	7
9.	Державне регулювання зайнятості як важлива складова соціальної політики	9	2	2	-	-	5
10.	Урегулювання та вирішення соціально-трудоових конфліктів	9	2	2	-	-	5
11.	Соціальна політика держави у сфері пенсійного забезпечення населення	9	2	2	-	-	5
12.	Проблеми молоді й молодіжної політики в Україні	9	2	2	-	-	5
13.	Управління у сфері надання соціальної допомоги та соціальних послуг на засадах соціального партнерства	9	2	2	-	-	5
	Всього годин	120	30	28	-	-	62

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1.	<i>Соціальна політика як функція державного управління</i>	2
1.1.	Сутність соціальної політики держави. Об'єкт та предмет вивчення дисципліни	
1.2.	Основні завдання та принципи соціальної політики	
1.3.	Держава та її роль в реалізації соціальної політики.	
1.4.	Соціальна політика і соціальна справедливість	
2.	<i>Моделі соціальної політики в різних економічних системах</i>	2
2.1.	Соціальна політика у ринковій системі	
2.2.	Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою	
2.3.	Досвід Японії, США, Швеції у формуванні соціального забезпечення	
2.4.	Напрями і перспективи розвитку соціальної політики в Україні за	
3.	<i>Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні</i>	2
3.1.	Соціальні нормативи як відправна точка соціальної політики	

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
3.2.	Державні соціальні стандарти — основа нормативно-правового забезпечення соціальної політики	
3.3.	Базовий державний мінімальний соціальний стандарт	
3.4.	Принципи, цілі й завдання соціальної стандартизації	
3.5.	Система державних соціальних стандартів і нормативів в Україні	
3.6.	Основні та додаткові види державних соціальних гарантій	
4.	<i>Планування і фінансування розвитку соціальної сфери</i>	2
4.1.	Поняття соціальної сфери та її галузі	
4.2.	Рівні управління соціальною сферою	
4.3.	Джерела фінансування соціальної сфери	
4.4.	Напрями покращення фінансування соціальної сфери в Україні	
5.	<i>Соціальна політика у сфері регулювання сімейних відносин та відтворення населення</i>	2
5.1.	Соціальна політика як чинник розвитку сімейно-шлюбних відносин.	
5.2.	Концептуальні ідеї та моделі сімейної політики.	
5.3.	Завдання суб'єктів соціальної політики щодо розвитку сімейно-шлюбних відносин.	
5.4.	Особливості трансформації інституту шлюбу в Україні.	
5.5.	Соціально-педагогічна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах.	
5.6.	Чинники, що формують державну сімейну політику України.	
5.7.	Особливості соціальної політики щодо відтворення населення та подолання демографічної кризи.	
6.	<i>Соціальна робота як вид суспільної діяльності та складова соціальної політики</i>	2
6.1.	Сутність соціальної роботи. Суб'єкти соціальної роботи. Об'єкти соціальної роботи.	
6.2.	Функції соціальної роботи. Закономірності та принципи соціальної роботи.	
6.3.	Основні категорії соціальної роботи.	
6.4.	Характеристика категорій клієнтів соціальної роботи. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів.	
6.5.	Методи та форми соціальної роботи. Управління та менеджмент у соціальній роботі.	
7.	<i>Соціальна політика в гуманітарній сфері</i>	2
7.1.	Сутність гуманітарного розвитку.	
7.2.	Визначення та зміст гуманітарної політики	
7.3.	Принципи гуманітарної політики	
8.	<i>Система соціального захисту населення. Соціальний захист економічно активного населення та соціально вразливих категорій населення</i>	4
8.1.	Мета соціального захисту населення. Стратегічні та тактичні цілі соціального захисту.	
8.2.	Сутність та складові соціального захисту населення. Соціальні ризики та їх класифікація.	
8.3.	Система соціального захисту економічно активного населення	
8.4.	Захист населення від безробіття та захист безробітних	
8.5.	Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики	

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
8.6.	Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення.	
8.7.	Соціальний захист та соціальне обслуговування населення в умовах війни та повоєнний період	
9.	<i>Державне регулювання зайнятості як важлива складова соціальної політики</i>	2
9.1.	Поняття зайнятості населення. Соціально–економічна сутність зайнятості.	
9.2.	Стратегія регулювання зайнятості населення.	
9.3.	Активна політика зайнятості населення.	
9.4.	Пасивна політика зайнятості у ринковій економіці.	
9.5.	Пріоритети державної політики зайнятості в Україні у повоєнний час.	
10.	<i>Урегулювання та вирішення соціально-трудоових конфліктів</i>	2
10.1.	Сутність соціально-трудоових конфліктів, їх різновиди, причини і умови виникнення	
10.2.	Методи управління соціально-трудоовими конфліктами	
10.3.	Соціальне партнерство як досягнення злагоди в колективному трудоовому спорі (конфлікті)	
11.	<i>Соціальна політика держави у сфері пенсійного забезпечення населення</i>	2
11.1.	Пенсія як соціально-політична категорія	
11.2.	Види пенсій та критерії їх призначення	
11.3.	Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України	
11.4.	Мета, напрями і завдання пенсійної реформи	
12.	<i>Молодіжна політика в Україні та проблеми молоді.</i>	2
12.1.	Молодь як особлива група суспільства, її властивості. Місце проблем молоді в сучасну добу соціально-економічного й політичного розвитку суспільства.	
12.2.	Державна молодіжна політика в Україні, її мета, завдання, принципи. Основні напрями державної молодіжної політики в Україні.	
12.3.	Концепція державної молодіжної політики в Україні, шляхи її реалізації.	
13.	Соціальне партнерство та соціальна відповідальність у реалізації соціальної політики України. Соціальне партнерство в територіальних громадах	2
13.1.	Соціальне партнерство як суспільне явище та чинник розбудови соціальної держави.	
13.2.	Сутність соціальної відповідальності держави	
13.3.	Партнерство та співпраця як невід’ємна складова діяльності організацій громадянського суспільства	
13.4.	Соціальне партнерство в територіальних громадах. Формування соціального партнерства у сфері соціальної допомоги й соціальних послуг	
	Всього:	28

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Соціальна політика як функція державного управління *Питання для усного опитування та дискусії*

1. Сутність соціальної політики держави. Об’єкт та предмет вивчення дисципліни.

2. Основні завдання та принципи соціальної політики.
3. Держава та її роль в реалізації соціальної політики.
4. Соціальна політика і соціальна справедливість.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття.

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальна політика; суб'єкти та об'єкти соціальної політики; функції, завдання, принципи соціальної політики; соціальна справедливість; соціальна солідарність; соціальна держава.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- сутність соціальної політики, її мета та складові; — суб'єкт та об'єкт соціальної політики;
- сутність та види соціальної справедливості, підходи до визначення соціальної справедливості;
- основні напрями та функції соціальної політики;
- значення соціальної політики у досягненні соціальної справедливості, солідарності та безпеки;
- роль соціальної політики для формування соціальної держави; — основні етапи генези соціальної держави.

Теми для творчих робіт:

1. Соціальна політика і основні напрями її здійснення.
2. Принципи соціальної політики.
3. Види соціальної справедливості.
4. Роль соціальної справедливості в розбудові соціальної держави.
5. Соціальна держава: ідея та характерні риси.
6. Соціальний діалог як форма організації соціальної політики.
7. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Моделі соціальної політики в різних економічних системах

Питання для усного опитування та дискусії

1. Соціальна політика у ринковій системі.
2. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою.
3. Шведська модель соціальної політики.
4. Німецька модель соціальної політики. Англосаксонська модель соціальної політики.
5. Японська модель соціальної політики.
6. Напрями і перспективи розвитку соціальної політики в Україні за ринкових умов.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття.

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальна політика; соціальний захист; держава загального добробуту;

соціальна держава; концепція «держави-нічного сторожа»; добродійність; лагодійництво; «режими соціального захисту»; громадська благодійність.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- головні соціальні цінності у суспільстві;
- ліберальна концепція соціальної політики;
- суспільна модель соціальної держави;
- закордонний досвід формування соціального забезпечення;
- американська модель соціальної політики; досвід соціального забезпечення США;
- шведська модель соціальної політики; досвід соціального забезпечення Швеції;
- німецька модель соціальної політики;
- англосаксонська модель соціальної політики;
- японська модель соціальної політики; досвід соціального забезпечення Японії;
- внесок О.Бісмарка та В.Беверіджа у формування соціальної політики;
- негативні чинники, які зумовлюють необхідність удосконалення соціальної політики в Україні;
- реформування соціальної політики України.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

1. Соціальні нормативи як відправна точка соціальної політики.
2. Державні соціальні стандарти — основа нормативно-правового забезпечення соціальної політики.
3. Базовий державний мінімальний соціальний стандарт.
4. Принципи, цілі й завдання соціальної стандартизації.
5. Система державних соціальних стандартів і нормативів в Україні.
6. Основні та додаткові види державних соціальних гарантій.
7. Складові правового танормативно-методичного забезпечення соціальної політики.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття.

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: державні соціальні нормативи, стандартизація соціальної політики, державні соціальні гарантії, прожитковий мінімум.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- групи соціальних нормативів;
- процес стандартизації соціальної політики та його завдання;
- рівні соціальних стандартів і нормативів;
- принципи соціальної стандартизації;

- базовий державний мінімальний соціальний стандарт;
- цілі процесу соціальної стандартизації;
- система державних соціальних стандартів і нормативів в Україні;
- державні соціальні стандарти у сфері доходів населення.
- державні соціальні нормативи у сфері соціального обслуговування;
- державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування;
- державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування та зв'язку;
- державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я;
- державні соціальні нормативи у сфері забезпечення навчальними закладами;
- державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури;
- державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури та спорту;
- державних соціальних нормативів у сфері побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування;
- правове забезпечення соціальної політики;
- нормативно-методичне забезпечення соціальної політики;
- роль Міністерства соціальної політики як суб'єкту реалізації соціально-політичних завдань країни.

Семінарське заняття 4

Тема 4. Планування і фінансування розвитку соціальної сфери

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття соціальної сфери та її галузі.
2. Рівні управління соціальною сферою. Повноваження державних, регіональних і місцевих органів влади.
3. Джерела фінансування соціальної сфери: бюджетні, позабюджетні, зовнішні.
4. Напрями покращення фінансування соціальної сфери в Україні. Фінансування освіти. Становлення, розвиток та ефективність сімейної медицини.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальна сфера, галузь соціальної сфери, соціальні інститути, освіта, охорона здоров'я, культура і мистецтво, соціальний захист населення, рівні управління соціальною сферою, джерела фінансування соціальної сфери, ринок медичних послуг, повноваження органів влади.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- ознаки соціальної сфери суспільного організму;
- інститути малого та великого рівня формалізації;
- напрями розвитку соціальної галузі;

- повноваження державних органів влади;
- повноваження регіональних і місцевих органів влади;
- джерела фінансових потоків у соціальну сферу;
- складові державної соціально-страхової системи;
- ринок медичних послуг. Загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування і цільові медичні збори.

Семінарське заняття 5

Тема 5. Соціальна політика у сфері регулювання сімейних відносин та відтворення населення

Питання для усного опитування та дискусії

1. Соціальна політика як чинник розвитку сімейно-шлюбних відносин.
2. Концептуальні ідеї та моделі сімейної політики.
3. Завдання суб'єктів соціальної політики щодо розвитку сімейно-шлюбних відносин.
4. Особливості трансформації інституту шлюбу в Україні.
5. Соціально-педагогічна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах
6. Чинники, що формують державну сімейну політику України.
7. Особливості соціальної політики щодо відтворення населення та подолання демографічної кризи.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: сімейні відносини, сімейно-шлюбні відносини, модель сімейної політики, експліцитна сімейна політика, імпліцитна сімейна політика, сімейне виховання, суб'єкти соціальної політики, функції сім'ї, проблеми української сім'ї, інститут шлюбу

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- сімейна політика як ідеологія ;
- сімейна політика соціальної держави;
- формування батьківської компетентності;
- експліцитна сімейна політика;
- імпліцитна сімейна політика;
- Концепція державної сімейної політики;
- функції сім'ї;
- проблеми сім'ї в Україні.
- *індикатори* кризового стану родини;
- соціальна робота з сім'ями;
- види проблем сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах (матеріальні труднощі; юридичні проблеми; психологічні проблеми);
- макро- та мікропричини, що детермінують потрапляння сімей до категорії сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах;
- ознаки сучасної демографічної кризи;
- заходи з формування соціальної політики держави.

Семінарське заняття 6

Тема 6. Соціальна робота як вид суспільної діяльності та складова соціальної політики

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність соціальної роботи. Суб'єкти соціальної роботи. Об'єкти соціальної роботи
2. Функції та рівні соціальної роботи.
3. Соціальне середовище та соціальні відносини.
4. Закономірності та принципи соціальної роботи.
5. Методи та форми соціальної роботи.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальна робота, суб'єкти соціальної роботи, об'єкти соціальної роботи, соціальне середовище, функції соціальної роботи, рівні соціальної роботи, технології соціальної роботи, соціальні послуги, соціальна профілактика, соціальна реабілітація, адаптація, терапія, консультування; соціалізація, соціальна активність.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- завдання соціальної роботи;
- державні організації як суб'єкти соціальної роботи в Україні ;
- недержавні організації як суб'єкти соціальної роботи в Україні;
- основні категорії соціальної роботи;
- характеристика категорій клієнтів соціальної роботи;
- соціальна робота з різними категоріями клієнтів;
- рівні соціальної роботи. Професійний та непрофесійний рівень соціальної роботи;
- етапи соціалізації людини;
- роль держави в організації соціального виховання;
- соціальна активність та її види;
- управління та менеджмент у соціальній роботі.

Семінарське заняття 7

Тема 7 Соціальна політика в гуманітарній сфері

Питання для усного опитування та дискусії:

- 7.1. Сутність гуманітарного розвитку.
- 7.2. Визначення та зміст гуманітарної політики.
- 7.3. Принципи гуманітарної політики
- 7.4. Складові діяльності держави у сферах гуманітарної політики

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: гуманітарний розвиток, гуманістичність, гуманітарна політика, державна гуманітарна політика, гуманітарний потенціал нації, міжнародна гуманітарна політика, принципи гуманітарної політики.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Концепція гуманітарного розвитку України
- основні пріоритети гуманітарного розвитку;
- якість життя і гуманітарний розвиток; стандарти життя;
- відмінність між гуманітарною та соціальною політикою;
- напрями гуманітарної політики;
- сфери гуманітарної політики та пріоритети її розвитку;
- принцип соціальної справедливості у гуманітарній політиці;
- гуманітарна політика у сфері культури;
- освітня політика в контексті впровадження;
- управління національним інформаційним простором;
- політика у сфері туризму та особливості її формування в Україні;
- державна політика у сфері охорони здоров'я в Україні.

Семінарське заняття 8

Тема 8. Система соціального захисту населення. Соціальний захист економічно активного населення та соціально вразливих категорій населення. Соціальний захист населення в умовах воєнного стану.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Мета соціального захисту населення. Стратегічні та тактичні цілі соціального захисту. Сутність та складові соціального захисту населення.
2. Соціальний захист населення в інституційному вимірі. Соціальні ризики та їх класифікація.
3. Система соціального захисту економічно активного населення.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальний захист; соціальне забезпечення; соціальні ризики; соціальна безпека; загальнообов'язкове державне соціальне страхування; державна соціальна допомога; соціальні гарантії та стандарти; прожитковий мінімум; соціальні послуги; матеріальна допомога; соціальне обслуговування; людські ресурси, економічно активне населення, економічно неактивне населення, економічна активність, гарантії оплати праці, норми оплати праці, норми робочого часу (відпочинку), індексація заробітної плати, компенсація заробітної плати, мінімальна заробітна плата, мінімальний прожитковий рівень, допомога по безробіттю, фонд страхування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- генеральна мета соціального захисту населення;
- стратегічні та тактичні цілі соціального захисту;
- рівень життя населення;

- інструменти системи соціального захисту населення в Україні;
- соціальне страхування;
- соціальні послуги;
- соціальна допомога;
- соціальні гарантії.
- соціальний захист населення в інституційному вимірі. Система інститутів соціального захисту населення;
- поняття “соціальна захищеність”, “соціально-економічна захищеність”, “соціальний захист”, “соціальна безпека”, “соціальна допомога”, “соціальне забезпечення”.
- соціальні ризики та їх класифікація;
- сутність економічно активного населення;
- причини необхідності соціального захисту економічно активного населення;
- універсальні інструменти соціального захисту зайнятого населення;
- спеціальні інструменти соціального захисту зайнятого населення;
- статистика державних соціальних гарантій в Україні;
- механізм соціального партнерства.

Семінарське заняття 9

Тема 8. Система соціального захисту населення. Соціальний захист економічно активного населення та соціально вразливих категорій населення. Соціальний захист населення в умовах воєнного стану.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Захист населення від безробіття та захист безробітних.
2. Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики.
3. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення.
4. Соціальний захист та соціальне обслуговування населення в умовах війни та повоєнний період.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальний захист; соціальне забезпечення; соціальні ризики; соціальна безпека; загальнообов'язкове державне соціальне страхування; державна соціальна допомога; соціальні гарантії та стандарти; прожитковий мінімум; соціальні послуги; матеріальна допомога; соціальне обслуговування; соціально вразливі верстви населення, групи ризику, молодь, соціальний супровід, соціальне обслуговування, складна життєва ситуація, соціальна реабілітація, соціальна профілактика, особа з інвалідністю, диференційований підхід, соціальний працівник, соціальний волонтер.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- роль соціального страхування у соціальному захисті безробітних;
- головні принципи організації страхування у разі безробіття;
- заходи соціального захисту населення від безробіття;
- страхування на випадок безробіття;

- джерела формування коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
- види соціальних послуг за Законом «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»;
- порядок надання допомоги по безробіттю у тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності;
- підходи до захисту від безробіття за кордоном.
- об'єкти уваги представників соціальних служб;
- соціальний захист непрацездатних громадян;
- соціальний захист соціально незахищених членів суспільства;
- застосування диференційованого підходу до соціального захисту на підставі соціальних нормативів обслуговування;
- сутність соціального обслуговування;
- основні завдання соціального обслуговування населення;
- система соціального обслуговування громадян.
- підстави для організації соціального обслуговування та надання соціальних послуг громадянам;
- укладання договору про соціальне обслуговування (надання соціальних послуг);
- умови припинення соціального обслуговування;
- види державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми;
- умови надання права на державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам;
- Стратегія подолання бідності в Україні;
- особливості соціального захисту та соціального обслуговування населення в умовах війни.

Семінарське заняття 10

Тема 9. Державне регулювання зайнятості як важлива складова соціальної політики

Питання для усного опитування та дискусії

- 9.1. Соціально-економічна сутність зайнятості
- 9.2. Структура соціально - економічної системи зайнятості
- 9.3. Сутність та мета державної політики зайнятості.
- 9.4. Активна і пасивна політики зайнятості
- 9.5. Державна Служба зайнятості. Головні функції служби зайнятості. Організація діяльності служби зайнятості в умовах воєнного стану.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: зайнятість, державна політика зайнятості, активна політика зайнятості, пасивна політика зайнятості, економічна стратегія, державне регулювання зайнятості, ринок праці, структура зайнятості.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- соціальні та економічні проблеми зайнятості;

- система відносин зайнятості та її складові;
- Закон України “Про зайнятість населення”;
- соціальна структура зайнятості;
- державна структура зайнятості;
- територіальна структура зайнятості;
- професійно-кваліфікаційна структура зайнятості;
- статево-вікова структура зайнятості;
- принципи державної політики зайнятості;
- рівні політики зайнятості.

Семінарське заняття 11

Тема 10. Урегулювання та вирішення соціально-трудова конфліктів

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність соціально-трудова конфліктів, їх різновиди, причини і умови виникнення.
2. Методи управління соціально-трудова конфліктами.
3. Стратегії переговорів у вирішенні соціально-трудова конфліктів.
4. Соціальне партнерство як інструмент досягнення злагоди в колективному трудовому спорі (конфлікті).

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: змагання; конкуренція; соціальна боротьба; соціальний конфлікт; соціально-трудова конфлікт; колективний трудовий спір; вирішення конфлікту; управління конфліктом; посередництво; страйк; соціальне партнерство.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- сутність поняття «соціально-трудова конфлікт»;
- основні види соціально-трудова конфліктів;
- причини виникнення соціально-трудова конфліктів;
- методи управління соціально-трудова конфліктами;
- основні стратегії переговорів у вирішенні соціально-трудова конфліктів;
- сутність посередництва в переговорах при конфліктних ситуаціях;
- функції соціального партнерства при вирішенні соціально-трудова конфліктів;
- механізм регулювання колективних трудова конфліктів.

Семінарське заняття 12

Тема 11. Соціальна політика держави у сфері пенсійного забезпечення населення

Питання для усного опитування та дискусії

1. Пенсія як соціально-політична категорія
2. Види пенсій та критерії їх призначення
3. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України
4. Мета, напрями і завдання пенсійної реформи

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: пенсія, пенсійний фонд, державне пенсійне забезпечення, пенсії за віком; пенсії по інвалідності; пенсії в разі втрати годувальника; пенсії за вислугу років, право на трудову пенсію

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- суб'єкти пенсійного забезпечення;
- особи, які мають право на трудову пенсію;
- добровільне страхування додаткової пенсії;
- рівні система пенсійного забезпечення в Україні;
- види пенсійних виплат і соціальних послуг;
- пенсії за віком у солідарній системі;
- пенсії по інвалідності в солідарній системі;
- пенсія у зв'язку з втратою годувальника в солідарній системі.

Семінарське заняття 13

Тема 12. Молодіжна політика в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

1. Молодь як особлива група суспільства, її властивості. Місце проблем молоді в сучасну добу соціально-економічного й політичного розвитку суспільства.
2. Державна молодіжна політика в Україні, її мета, завдання, принципи.
3. Основні напрями державної молодіжної політики в Україні. Концепція державної молодіжної політики в Україні, шляхи її реалізації.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: молодь, державна молодіжна політика, гарантії соціального захисту молоді, мета державної молодіжної політики, суб'єкти державної молодіжної політики, принципи державної молодіжної політики, нормативно-правове регулювання державної молодіжної політики.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- особливості молоді та класифікація вікових груп серед молоді;
- проблеми, що виникають у процесі соціалізації молоді
- функції молоді в суспільстві
- необхідність формування державної молодіжної політики в Україні;
- мета державної молодіжної політики в Україні;
- суб'єкт державної молодіжної політики в Україні;
- основні принципи державної молодіжної політики;
- основні напрями державної молодіжної політики в Україні;
- центри соціальних служб та види соціальних послуг для молоді.

Семінарське заняття 14

Тема 13. Соціальне партнерство та соціальна відповідальність у реалізації соціальної політики України

Питання для усного опитування та дискусії

1. Соціальне партнерство як суспільне явище та чинник розбудови соціальної держави.
2. Сутність соціальної відповідальності держави.
3. Партнерство та співпраця як невід’ємна складова діяльності ОГС.
4. Роль соціального партнерства у міжсекторальній співпраці у громаді.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі або у формі відкритих запитань за темою заняття

Методичні рекомендації:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальне партнерство, соціальний діалог, соціальна відповідальність, соціальна політика, соціальна держава

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- історія запровадження соціального партнерства у Європі;
- роль МОП у зміцненні та розвитку соціального партнерства;
- основні напрями соціального партнерства в Україні;
- соціальна відповідальність держави;
- соціальна відповідальність людини та її види;
- складові соціальної відповідальності державної служби;
- сутність міжсекторального партнерства.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни. Виконання самостійної роботи дозволяє розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички.

Мета самостійної роботи полягає в засвоєнні у повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця

У ході самостійної роботи з вивчення курсу “Соціальна політика в Україні” здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

Самостійна робота студента передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;
- підготовку до семінарських занять;
- поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;
- написання рефератів за заданою проблематикою;

- пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; мультимедійна презентація опрацьованого матеріалу
- підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- виконання практичних завдань (задач, ситуаційних завдань);
- систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Студенти виконують індивідуальну роботу (реферативне повідомлення) самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових робіт та захист.

Тема 1. Соціальна політика як функція державного управління

Питання для самостійної роботи

1. Виникнення ідеї соціальної держави з її орієнтацією на розвиток людини
2. Умови реального існування соціальної держави
3. Стратегічні завдання соціальної політики
4. Роль Міністерства соціальної політики України в побудові соціальної держави
5. Функції системи відносин соціальної політики

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.

Опрацюйте літературу за темою самостійної роботи (тезисний конспект) і на підставі її вивчення розкрийте основні засади формування соціальної держави та роль соціальної політики у її побудові.

Завдання 1. Підготуйте відповіді на питання:

1. У чому полягає ідея соціальної держави?
2. Які завдання постають у реалізації соціальної політики?
3. Яким чином реалізовується соціальна політика як важлива складова внутрішньої політики держави?
4. Що є визначальним у соціальній політиці держави?
5. Хто є об'єктом соціальної політики в державі?
6. Які основні завдання покликана вирішувати соціальна політика?
7. Чи можлива реалізація соціальної політики без встановлення основних соціальних гарантій та механізмів їх реалізації в державі?

Тема 2. Моделі соціальної політики в різних економічних системах

Питання для самостійної роботи

1. Політика доходів населення : сутність та значення у формуванні соціальної держави
2. Зміст соціально-екологічної політики
3. Корпоративна модель соціальної держави
4. Ліберальна модель соціальної держави
5. Суспільна модель соціальної держави
6. Міжнародний досвід формування соціального забезпечення

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацюйте літературу за темою самостійної роботи (тезисний конспект) і на підставі її вивчення розкрийте особливості моделей соціальної політики в різних економічних системах.

Завдання 1. Підготуйте відповіді на питання:

Дотримання яких основних соціальних цінностей мають бути покладені в основу соціальної політики держави?

1. Яка мета реалізації соціально-екологічних завдань у суспільстві?
2. Що лежить в основі побудови корпоративної моделі соціальної держави?
3. Яка роль державних структур у функціонуванні ліберальної моделі соціальної держави?
4. В якій моделі соціальної держави реалізовується принцип солідарності?
5. У чому особливість формування соціальної держави за Бісмарком?
6. Яка на вашу думку закордонна модель соціального забезпечення (Японії, США, Швеції) є найбільш прийнятною для реалізації в Україні? Які інструменти соціальної політики доцільно використовувати в Україні?

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні

Питання для самостійної роботи

1. Мінімальний споживчий бюджет людини: сутність, склад, періодичність оновлення
2. Система нормативно-правового регулювання соціальної політики
3. Закон України “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”: мета, основні поняття
4. Державні соціальні стандарти і нормативи
5. Соціальні стандарти і нормативи галузі соціальної сфери
6. Стандартизація соціальних прав: сутність та сфера застосування
7. Фізіологічний та соціальний мінімуми
8. Система державних соціальних стандартів і нормативів в Україні

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацюйте літературу за темою самостійної роботи (тезисний конспект) і на підставі її вивчення розкрийте сутність нормативно-правового забезпечення соціальної політики в Україні.

Завдання 1. Сформулюйте чітку відповідь на питання:

1. Поясніть роль соціальних норм та нормативів у реалізації соціальної політики держави.
2. Охарактеризуйте найбільш важливі групи соціальних нормативів
3. Які складові формують систему нормативно-правового регулювання соціальної політики?
4. Що слугує базою для визначення мінімального споживчого бюджету?
5. Яку роль відіграє стандартизація соціальних прав?
6. Охарактеризуйте форми прояву прожиткового мінімуму
7. Що не входить до складу споживчого кошику (переліку необхідних товарів і послуг), не враховує низку життєво необхідних витрат?

Тема 4. Планування і фінансування розвитку соціальної сфери

Питання для самостійної роботи

1. Структура соціальної сфери держави
2. Сутність та завдання формування та реалізації соціальних програм
3. Напрями діяльності органів державного, регіонального і місцевого управління в реалізації завдань соціальної сфери

4. Фінансові потоки, що забезпечують функціонування соціальної сфери
5. Особливості фінансування системи освіти
6. Особливості фінансування системи охорони здоров'я

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацюйте літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрийте основи планування і фінансування розвитку соціальної сфери.

Завдання 1. Сформулюйте чітку відповідь на питання:

1. Які напрями діяльності органів державного, регіонального і місцевого управління, є складовими соціальної сфери, регулюють особливу сукупність значущих соціальних процесів, але не є галузями?
2. Перелічить джерела фінансування соціальної сфери в Україні.
3. Чим зумовлена необхідність покращення фінансування соціальної сфери?
4. У яких напрямках повинно здійснюватись поліпшення фінансування освіти?
5. Які напрями поліпшення фінансування потребує система охорони здоров'я?

Завдання 2. У письмовому вигляді обґрунтуйте власне бачення проблемних питань:

1. Назвіть переваги та недоліки запровадження сімейної медицини в Україні.
2. Чи дієвими є, на вашу думку, соціальні програми в Україні?
3. На вашу думку, які рівні управління забезпечують найбільш ефективне функціонування соціальної сфери?

Тема 5. Соціальна політика у сфері регулювання сімейних відносин та відтворення населення

Питання для самостійної роботи

1. Пріоритети соціальної політики, спрямованої на регулювання сімейно-шлюбних відносин
2. Система державного регулювання сімейних відносин.
3. Моделі сімейної політики у різних країнах світу.
4. Соціальна політика як чинник реалізації репродуктивної функції сім'ї.
5. Проблеми української сім'ї.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацюйте літературу за темою самостійної роботи (тезисний конспект) і на підставі її вивчення розкрийте сутність соціальної політики у сфері регулювання сімейних відносин та відтворення населення.

Завдання 1. У письмовому вигляді підготуйте відповіді на питання:

1. Які заходи державної політики, на Вашу думку, зможуть вплинути на зменшення позашлюбної народжуваності в Україні? Чи потрібно боротися з позашлюбною народжуваністю?
2. Що, на вашу думку, призвело до послаблення соціальних норм щодо сімейного життя?

Завдання 2. Підготуйте мультимедійну презентацію (до 15 слайдів) на тему: Сучасне сімейно-шлюбне законодавство України.

Сімейний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

Тема 6. Соціальна робота як вид суспільної діяльності та складова соціальної політики

Питання для самостійної роботи

1. Соціальна робота як інструмент протидії суспільним соціальним протиріччям.
2. Функції соціальної роботи в ринкових умовах.
3. Менеджмент соціальної роботи як вид соціального управління.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацюйте літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрийте зміст соціальної роботи як виду суспільної діяльності та складової соціальної політики.

Завдання 1. У письмовому вигляді підготуйте відповіді на питання:

- 1.1. Якими, на Вашу думку, є пріоритетні завдання соціальної роботи в умовах глобалізації у межах соціальної політики держави?
- 1.2. Охарактеризуйте роль соціальної роботи в становленні соціальної держави і системи соціального партнерства.

Тема 7. Соціальна політика в гуманітарній сфері

Питання для самостійної роботи

1. Концепція гуманітарного розвитку України.
2. Історія виникнення філософії гуманізму.
3. Гуманітарна політика в умовах глобалізаційних процесів.
4. Поняття «гуманітарний потенціал нації»
5. Екологічна безпека та гуманітарна політика України.
6. Стратегічні засади гуманітарного розвитку України.
7. Головна мета гуманітарної політики.
8. Стратегічні засади гуманітарної політики України.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацюйте літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрийте зміст соціальної політики в гуманітарній сфері.

Підготуйте відповіді на питання:

1. Які основні державні інституції визначають гуманітарну політику в Україні?
2. Назвіть основні завдання гуманітарної політики в сфері гармонізації людського і природного середовища.

Завдання 1. Підготувати реферат-повідомлення на тему “Особливості та тенденції гуманітарного розвитку сучасного українського суспільства” з обов'язковим посиланням на використані джерела (достовірні).

Вимоги: обсяг 3-5 сторінок формату А4 (шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали).

Тема 8. Система соціального захисту населення. Соціальний захист економічно активного населення та соціально вразливих категорій населення. Соціальний захист населення в умовах воєнного стану.

Питання для самостійної роботи

1. Соціальний захист як система. Інститути соціального захисту.
2. Активні та пасивні заходи соціальною захисту населення.

3. Диференційований підхід до соціального захисту різних соціально-демографічних прошарків і груп населення.
4. Пріоритетні напрями розвитку соціального захисту в Україні.
5. Класифікація населення країни з позицій його активності у сфері праці.
6. Сутність економічно активного населення.
7. Безробітні у визначенні Міжнародної організації праці.
8. Універсальні та спеціальні інструменти соціального захисту зайнятого населення
9. Соціальний захист безробітних в Україні.
10. Особливості надання допомоги для безробітних у розвинених країнах
11. Соціально вразливі верстви населення. «Групи ризику».
12. Сутність диференційованого підходу в організації соціального захисту
13. Безоплатні соціальні послуги самотнім особам похилого віку, інвалідам та хворим, які потребують стороннього догляду
14. Соціальне обслуговування населення територіальним центром соціального обслуговування населення (надання соціальних послуг)

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити роль системи соціального захисту населення, зокрема економічно активного, в реалізації соціальної політики.

Завдання 1. У письмовій формі обґрунтуйте власне бачення проблемних питань і сформулюйте чітку відповідь (обсяг сторінок довільна):

1. Заходи соціального захисту надають працездатним громадянам рівні умови для покращання свого добробуту за рахунок особистого трудового вкладу. Правильним чи неправильним є таке твердження і чому?
2. Соціальна допомога за своєю суттю є адресною. Чи правильним є такий підхід?
3. Лікування та профілактика хвороб, а також сприяння освіті й підвищенню кваліфікації є заходами соціального захисту населення? Якщо так, то який характер вони мають: пасивні чи активні і чому?
4. Людина здійснювала відрахування на соціальне страхування. Чи повинна вона доводити, що має право на отримання соціальних виплат у випадку настання скрутної життєвої ситуації?
5. Чисельність безробітних визначають за методологією МОП і традиційною методологією. Який підхід більш реально відбиває ситуацію з безробіттям і чому?
6. Поясніть значення соціального партнерства у соціальному захисті економічно активного населення і які його інструменти покликані виконувати захисну функцію.
7. Що необхідно для того, щоб громадяни почали отримувати соціальні послуги у територіальному центрі соціального обслуговування населення? Чи потрібен медичний висновок про здатність до самообслуговування та потребу в постійній сторонній допомозі для організації такого обслуговування територіальним центром?
8. Зробіть висновок про результати реалізації Стратегії подолання бідності в Україні.

Завдання 2. Розв'язати задачу.

Задача 1.

Чисельність населення області на початок року складає 1503,2 тис. осіб, частка населення працездатного віку становить 53,1%. Чисельність осіб, які одержують пенсії за віком на пільгових умовах - 5,0 тис. осіб. Чисельність інвалідів I та II груп у працездатному віці, які не працюють - 11,0 тис. осіб. Із чисельності підлітків та пенсіонерів за віком (тобто сумарної чисельності осіб молодше працездатного віку та осіб старше працездатного віку) 6,4% - працюють. Визначити чисельність трудових ресурсів області.

Задача 2. Чисельність наявного населення області на початок року складала 1508,8 тис. осіб, частка економічно активного населення у працездатному віці становить 51,4 %. На обліку в обласному центрі зайнятості населення перебуває 7451 осіб, працевлаштовані 783 особи, зареєстровано безробітними 4952 осіб.

Визначити рівні працевлаштування і безробіття на початок року.

Методичні рекомендації до виконання задач 1 і 2:

Чисельність трудових ресурсів країни, окремого регіону визначається за формулою:

$$Ч_{тр} = Ч_{нпв} + Ч_{рпідл} + Ч_{рпінв} + Ч_{рпенс} - Ч_{непр\ пільг\ пенс},$$

де $Ч_{нпв}$ - чисельність працездатного населення у працездатному віці;

$Ч_{рпідл}$ - чисельність працюючих підлітків;

$Ч_{рпінв}$ - чисельність працюючих інвалідів;

$Ч_{рпенс}$ - чисельність працюючих пенсіонерів;

$Ч_{непр\ пільг\ пенс}$ - чисельність непрацюючих пільгових пенсіонерів.

Рівень зайнятості населення розраховується як відношення кількості зайнятого населення віком 15-70 років до всього населення зазначеного віку чи населення відповідної соціально-демографічної групи у розрахунку на 100 осіб (множить на 100). Визначається у відсотках.

Рівень безробіття — кількісний показник, який визначається як відношення кількості безробітних до загальної чисельності економічно активного працездатного населення країни (регіону, соціальної групи), та вимірюється у відсотках (множить на 100).

Задача 3. Сім'я складається з 5 осіб (троє дітей – 10, 5 та 3 років, батько та мати), середньомісячний дохід сім'ї, який вона отримує складає – 3000 грн.

Розрахувати допомогу малозабезпеченій сім'ї у 2020 році за таких умов:

Стаття 7 Закону України про державний бюджет на 2020 рік . Установити у 2020 році прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня 2020 року - 2027 гривень, з 1 липня - 2118 гривень, з 1 грудня - 2189 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років: з 1 січня 2020 року - 1779 гривень, з 1 липня - 1859 гривень, з 1 грудня - 1921 гривня;

дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2020 року - 2218 гривень, з 1 липня - 2318 гривень, з 1 грудня - 2395 гривень;

працездатних осіб: з 1 січня 2020 року - 2102 гривні, з 1 липня - 2197 гривень, з 1 грудня - 2270 гривень;

осіб, які втратили працездатність: з 1 січня 2020 року - 1638 гривень, з 1 липня - 1712 гривень, з 1 грудня - 1769 гривень.

Стаття 9. Установити, що у 2020 році рівень забезпечення прожиткового мінімуму для призначення допомоги відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям” у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить:

для працездатних осіб - 25 відсотків;

для дітей: з 1 січня 2020 року - 85 відсотків, з 1 липня - 130 відсотків;

для осіб, які втратили працездатність, та осіб з інвалідністю - 100 відсотків відповідного прожиткового мінімуму.

Методичні рекомендації для виконання задачі 3:

Середньомісячний дохід визначається на підставі сумування всіх доходів родини за попередні шість місяців перед зверненням за допомогою та діленням суми всіх цих доходів за шість місяців на 6, тобто визначаєте середню суму ваших доходів за один місяць.

Загалом, які доходи враховувати, а які ні, визначено в Методиці: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0112-02>

Далі слід визначити, яку суму гарантує держава на склад вашої родини, і ви повинні мати. Визначається ця сума, з урахуванням даних Закону України про державний бюджет на відповідний рік (*це статті 7 та 9 ЗУ про державний бюджет*).

При розрахунку розміру допомоги на певний період віднімається те, що фактично є в родині від того, що держава гарантує. Оскільки в цілому родина за прикладом має право на допомогу за доходами, відповідно до суми допомоги буде ще додано 10% на кожну дитину.

Максимальний розмір державної соціальної допомоги з урахуванням збільшення її розміру на кожну дитину, яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, не може бути більшим за прожитковий мінімум для сім'ї.

Нормативно-правові документи, які можуть бути корисними щодо призначення і виплати допомоги малозабезпеченим сім'ям:

— Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>;

— Постанова Кабінету міністрів України від 24 лютого 2003 р. N 250 “Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям” <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF>.

Задача 4.

У сім'ї проживає дві особи: мати-одиначка і десятирічна дитина. Середньомісячний дохід сім'ї – 3000 грн. Розрахувати розмір допомоги на дитину одинокій матері станом на

01.07.2020 року за умов:

Стаття 7 Закону України про державний бюджет на 2020 рік . Установити у 2020 році прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня 2020 року - 2027 гривень, з 1 липня - 2118 гривень, з 1 грудня - 2189 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років: з 1 січня 2020 року - 1779 гривень, з 1 липня - 1859 гривень, з 1 грудня - 1921 гривня;

дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2020 року - 2218 гривень, з 1 липня - 2318 гривень, з 1 грудня - 2395 гривень;

працездатних осіб: з 1 січня 2020 року - 2102 гривні, з 1 липня - 2197 гривень, з 1 грудня - 2270 гривень;

осіб, які втратили працездатність: з 1 січня 2020 року - 1638 гривень, з 1 липня - 1712 гривень, з 1 грудня - 1769 гривень.

Методичні рекомендації для виконання задачі 4:

Допомога на дітей одиноким матерям, одиноким усиновлювачам, матері (батьку) у разі смерті одного з батьків, які мають дітей віком до 18 років (якщо діти навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних, а також вищих навчальних закладах I — IV рівнів акредитації, — до закінчення такими дітьми навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), **надається у розмірі**, що дорівнює різниці між 100 відсотками прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Тема 9. Державне регулювання зайнятості як важлива складова соціальної політики

Питання для самостійної роботи

1. Сутність зайнятості населення з економічної та соціальної позицій.
2. Система відносин зайнятості та її складові.
3. Ринок праці та його вплив на зайнятість населення
4. Класифікація видів зайнятості.
5. Принципи державної політики зайнятості населення.
6. Основні напрями державної політики у сфері зайнятості населення.
7. Само зайнятість як особлива форма зайнятості.
8. Роль державної служби зайнятості у регулюванні зайнятості населення в сучасних умовах.
9. Державна політика зайнятості молоді в Україні.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити сутність державного регулювання зайнятості як складової соціальної політики.

Завдання 1. Підготувати питання:

1. Регіональні проблеми управління зайнятістю населення.
2. Державна програма зайнятості: цілі, завдання та основний зміст.
3. Міграційні процеси та їх роль в управлінні зайнятістю.

Завдання 2. Зробити тезисний конспект (2-3 сторінки формату А4) основних положень Закону України “Про зайнятість населення” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 24, ст.243) (із змінами, внесеними згідно із Законами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>

Завдання 3. Розв’язати задачі.

Задача 3.1. Чисельність населення області на початок року складає 1204,7 тис. осіб, частка населення працездатного віку становить 57,1%. Чисельність осіб, які одержують пенсії за віком на пільгових умовах - 7,0 тис. осіб. Чисельність інвалідів I та II груп у працездатному віці, які не працюють - 9,0 тис. осіб. Із чисельності підлітків та пенсіонерів за віком (тобто сумарної чисельності осіб молодше працездатного віку та осіб старше працездатного віку) 4,6% - працюють. Визначити чисельність трудових ресурсів області.

Задача 3.2. Чисельність наявного населення області на початок року складала 1709,1 тис. осіб, частка працездатного населення у працездатному віці становить 53,2 %. На обліку в обласному центрі зайнятості населення перебуває 5678 осіб, працевлаштовані 890 особи, зареєстровано безробітними 4896 осіб. Визначити рівні працевлаштування і безробіття на початок року.

Методичні рекомендації для виконання задач:

Чисельність трудових ресурсів області розраховуємо за формулою:

$$Ч_{тр} = Ч_{нпв} + Ч_{рпідл} + Ч_{рпінв} + Ч_{рпенс} - Ч_{непр\ пільг\ пенс},$$

де $Ч_{нпв}$ - чисельність працездатного населення у працездатному віці;

$Ч_{рпідл}$ – чисельність працюючих підлітків;

$Ч_{рпінв}$ - чисельність працюючих інвалідів;

$Ч_{рпенс}$ - чисельність працюючих пенсіонерів;

$Ч_{непр\ пільг\ пенс}$ – чисельність непрацюючих пільгових пенсіонерів.

Рівень працевлаштування визначають за даними державної служби зайнятості як відношення (у відсотках) кількості працевлаштованих осіб ($Ч_{\text{працевл.}}$) до кількості незайнятих, які перебували на обліку в державній службі зайнятості ($Ч_{\text{незайн.}}$) впродовж певного періоду:

$$P_{\text{пр}} = Ч_{\text{працевл.}} / Ч_{\text{незайн.}} \cdot 100 \%$$

Рівень зареєстрованого безробіття визначають як відношення (у відсотках) кількості безробітних, зареєстрованих у державній службі зайнятості ($Ч_{\text{зар.безр.}}$), до середньорічної кількості населення працездатного віку ($Ч_{\text{пн пв}}$):

$$P_{\text{безр.}} = Ч_{\text{зар.безр.}} / Ч_{\text{пн пв}} \cdot 100 \%$$

Рівень безробіття за методологією МОП — кількісний показник, який визначається як відношення кількості безробітних ($Ч_{\text{безр}}$) до загальної чисельності економічно активного працездатного населення країни (регіону, соціальної групи) ($Ч_{\text{ЕАН}}$), та вимірюється у відсотках:

$$P_{\text{безр моп}} = Ч_{\text{безр.}} / Ч_{\text{ЕАН}} \cdot 100\%.$$

Тема 10. Урегулювання та вирішення соціально-трудова конфліктів

Питання для самостійної роботи

1. Сутність конфлікту та його основні ознаки.
2. Позитивна та негативна ролі конфлікту.
3. Сутність конкуренції та змагання.
4. Внутрішньоособовий конфлікт.
5. Конфлікт між особою і групою.
6. Міжгруповий конфлікт.
7. Управління конфліктами.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити сутність, основні ознаки, види та роль конфліктів в життєдіяльності людини.

Завдання 1. Обґрунтуйте власне бачення проблемних питань і сформулюйте чітку відповідь:

1. Чому, на Вашу думку, виникають конфлікти, яка їхня природа? Який вплив чинить конфлікти на розвиток колективу?
2. Що необхідно зробити, щоб уникнути можливого конфлікту?
3. Що спільного та відмінного у змаганні та конкуренції?
4. Якими характерними ознаками відрізняється внутрішньоособовий конфлікт?
5. Які методи розв'язання соціально-трудова конфліктів, на ваш погляд, найбільш ефективні?
6. Що передбачає управління конфліктами?
7. У чому полягає механізм регулювання колективних трудових суперечок і конфліктів?

Завдання 2. Ознайомитись з діяльністю Національної служби примирення та посередництва. Виконати тезисний конспект щодо повноважень, основних завдань та компетенцій служби. Опрацювати словник термінів, які використовуються у практичній діяльності Національної служби примирення та посередництва.

Офіційний сайт Національної служби примирення та посередництва: URL: <https://nspp.gov.ua/>

Тема 11. Соціальна політика держави у сфері пенсійного забезпечення населення

Питання для самостійної роботи

1. Законодавство України про пенсійне забезпечення.
2. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні
3. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.
4. Пенсійний вік чоловіків та жінок, при досягненні якого особа має право на призначення пенсії за віком.
5. Порядок використання коштів Пенсійного фонду та накопичувальної системи пенсійного страхування.
6. Недержавний пенсійний фонд.
7. Пенсії за віком у солідарній системі: умови призначення.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи (тезисний конспект) і на підставі її вивчення розкрити сутність пенсійного забезпечення, його сучасний стан та проблеми пенсійної системи України.

Завдання 1. Обґрунтуйте власне бачення проблемних питань і сформулюйте чітку відповідь:

1. У чому полягає сутність страхових внесків та яку роль вони відіграють у пенсійному забезпеченні?
2. Що є елементами структури системи пенсійного забезпечення в Україні?
3. Розкрийте умови набуття права та порядок визначення розмірів пенсійних виплат.
4. У чому полягає реформування пенсійної системи в Україні?
5. Що дає здійснення персоніфікованого обліку у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування?
6. У чому полягає особливість формування недержавного пенсійного фонду?
7. Яку роль, на Вашу думку, виконує недержавний пенсійний фонд?
8. Яким законом регулюються питання участі іноземців і осіб без громадянства в системі пенсійного забезпечення в Україні та участі громадян України в іноземних пенсійних системах.

Завдання 2. Підготувати мультимедійну презентацію (до 15 слайдів) “Зміни у сучасному пенсійному законодавстві України”.

Тема 12. Молодіжна політика в Україні та проблеми молоді

Питання для самостійної роботи

1. Законодавство України щодо сприяння соціальному становленню та розвитку молоді.
2. Принципи соціального становлення та розвитку молоді.
3. Перше робоче місце як інструмент сприяння держави у працевлаштуванні молоді.
4. Державна молодіжна політика у сфері покращення житлових умов молоді
5. Освіта, культурний розвиток молоді
6. Охорона здоров'я, фізичний розвиток молоді.

7. Головні завдання державної молодіжної політики (відповідно до Декларації “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні”)

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити сутність проблем молоді й молодіжної політики в Україні.

Завдання 1. Обґрунтуйте власне бачення проблемних питань і сформулюйте чітку відповідь:

1. Якими, на Вашу думку, мають бути вікові пороги визначення молодості?
2. Чи допомагає молоді у вирішенні проблем працевлаштування надання першого робочого місця після закінчення або припинення навчання у закладах професійної освіти?
3. Назвіть основні напрями державної молодіжної політики в сфері освіти, культурного розвитку молоді.
4. Назвіть основні напрями державної молодіжної політики в сфері охорони здоров'я, фізичного розвитку молоді.
5. Чи залишаються актуальними у сьогоденні головні завдання державної молодіжної політики, зазначені у Декларації “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні”, прийнятій у 1992 році?
6. Як Ви вважаєте, чи є ефективним інструментом розробка та реалізація державних цільових програм з питань молодіжної політики?
7. У чому полягають прогалини державної молодіжної політики в Україні?

Завдання 2. Підготувати мультимедійну презентацію (до 15 слайдів) основних положень Закону України “Про основні засади молодіжної політики” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2021, № 28, ст.233).

Закон України “Про основні засади молодіжної політики”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>

Тема 13. Соціальне партнерство та соціальна відповідальність у реалізації соціальної політики України

Питання для самостійної роботи

1. Сутність соціальної відповідальності людини.
2. Форми прояву соціальної відповідальності людини.
3. Структурні елементи соціальної відповідальності як соціального механізму контролю.
4. Зв'язок соціальної відповідальності держави з її функціями.
5. Якість державного управління та соціальна відповідальність держави.
6. Роль соціального захисту у системі соціальної відповідальності держави.
7. Соціально відповідальна взаємодія держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства.
8. Розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити сутність соціального партнерства та соціальної відповідальності у реалізації соціальної політики України.

Завдання 1. Обґрунтуйте власне бачення проблемних питань і сформулюйте чітку відповідь:

1. Розкрийте сутність поняття «консолідована соціальна відповідальність».

2. Охарактеризуйте основні елементи соціальної відповідальності людини. Як вони виявляються зокрема у вашому житті?

4. Визначте основні завдання діяльності громадських організацій. Хто і для чого їх створює в Україні? Які з них діють у вашому університеті?

5. Наведіть приклади соціально відповідальної діяльності громадських організацій.

6. Чи всі ініціативи громадських організацій свідчать про найвищий ступінь їхньої соціальної відповідальності? Обґрунтовуючи відповідь, наведіть приклади.

7. Які ознаки соціальної держави мають бути притаманні Україні? У чому ви вбачаєте свою особисту роль у їх формуванні?

Завдання 2. Виконайте завдання:

На прикладі будь-якої громадської організації проаналізуйте її діяльність за основними формами соціальної відповідальності. Визначте за кожною з форм (за 10-бальною шкалою), наскільки громадська організація є соціально відповідальною. Результати дослідження запишіть у таблицю:

Форми відповідальності	Форми вияву/Заходи, які реалізуються громадською організацією	Базова оцінка (від 0 до 10 балів)
юридична		
моральна		
політична		
громадська		
професійна		
екологічна		

1. Мета і завдання індивідуальної роботи

Індивідуальна робота є невід'ємною складовою частиною навчального процесу і являє собою важливу форму самостійної роботи студентів з вивчення дисципліни «Соціальна політика в Україні».

Виконання індивідуальної роботи має на меті, з одного боку, більш глибоке вивчення проблем функціонування соціально-економічної системи, з іншого боку, вироблення у студентів навичок наукового дослідження, економічного мислення.

Індивідуальна робота відображає рівень теоретичних знань студента, отриманих в ході вивчення дисципліни, і здатність застосовувати їх для вирішення певних завдань.

Порядок виконання індивідуальної роботи:

1. Вибір теми, складання і затвердження плану.
2. Вивчення наукової літератури, статистичного матеріалу.
3. Написання індивідуальної роботи.
4. Оформлення індивідуальної роботи.
5. Захист індивідуальної роботи.

2. Вибір теми, складання і затвердження плану

Написання індивідуальної роботи починається з вибору теми. Тематика індивідуальних робіт розробляється викладачем, який читає лекційний курс, і надається студентам.

Тема завдання обирається студентом згідно з його порядковим номером у списку групи. Разом з тим, за згодою викладача, допускається вільне обрання студентом теми із запропонованого переліку.

Визначившись з варіантом індивідуальної роботи, студент приступає до підбору і вивчення літератури. Значну допомогу в цьому йому може надати перелік літератури (підручників, навчальних посібників, монографій, наукових статей тощо), наданий викладачем у ході читання лекцій, а також тематичний каталог бібліотеки ХУУП, яким можуть скористатися студенти.

У процесі вивчення основної і додаткової літератури студент формує план індивідуальної роботи, який складається з вступу, трьох-чотирьох вузлових питань, висновку, списку літератури, що використовується.

План узгоджується з керівником, після чого студент приступає до написання тексту індивідуальної роботи.

3. Написання тексту індивідуальної роботи

Обсяг індивідуальної роботи в друкованому варіанті повинен складати в середньому 15-18 сторінок.

Робота починається з вступу, обсяг якого не повинен перевищувати 1-2 сторінки. У вступі розкривається актуальність обраної теми, міра її теоретичної розробки, вказуються основні дискусійні питання, формулюється мета написання роботи і дається пояснення загальної логіки викладу матеріалу.

Далі викладається основна частина, в якій розкривається зміст теми.

Виклад кожного розділу доцільно починати із з'ясування змісту явищ, що аналізуються, і реальних процесів. Потім треба перейти до характеристики особливостей цих процесів, показати різноманіття форм їх вияву.

Частина завдань передбачає необхідність супроводжувати теоретичні положення аналізом статистичної інформації (як правило у світі, Україні або області), що стосується змісту тем. Тому, при виборі варіанту індивідуальної роботи потрібно чітко визначити практичну спрямованість дослідження і при підборі літератури особливу увагу приділити конкретному статистичному матеріалу.

Виконання завдання передбачає детальне вивчення статистичних даних, їх систематизацію та аналіз. Джерелом статистичного матеріалу повинна слугувати Державна служба статистики України, а також її регіональні підрозділи, матеріали періодичних видань з досліджуваної проблематики в Україні та світі, монографічна література. Це можуть бути статистичні бюлетені, матеріали наукових та соціологічних досліджень тощо.

У тексті індивідуальної роботи (залежно від специфіки теми) повинні використовуватися основні елементи аналізу (зведені таблиці, рисунки, графіки, діаграми), які потрібно супроводжувати певними поясненнями та висновками. Статистичний матеріал, наведений у таблицях, повинен містити найновіші дані з тієї чи іншої проблематики за останніх 3-5 років, з метою проведення їх аналізу та виявлення сучасних тенденцій у соціальній політиці. *Наведені цифрові дані обов'язково підтверджуються посиланням на періодичне джерело використаної інформації.*

На закінчення автор повинен чітко сформулювати основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що органічно витікають з кожного питання його роботи. За об'ємом висновків не повинен перевищувати 2 сторінки.

Готову індивідуальну роботу студент повинен здати викладачеві не пізніше ніж за 15 календарних днів до екзамену. Викладач перевіряє роботу в 10 денний строк з дня її отримання.

4. Оформлення індивідуальної роботи

Індивідуальна робота повинна бути виконана українською мовою.

Перша сторінка роботи – титульний аркуш. На другій сторінці наводиться план роботи з вказівкою номерів сторінок, які відповідають питанням і підпитанням роботи. Текст роботи викладається на одній стороні стандартного аркуша (формат А4).

Параметри комп'ютерного роздруку (Times New Roman, 14; міжстрічковий інтервал – 1,5; всі поля – 2 см; абзацний відступ 1,25 см; форматування тексту по ширині).

Обов'язковою умовою є нумерація сторінок. Номери сторінок необхідно розміщувати в низу аркуша посередині. На перших двох сторінках (титульному аркуші і змісті) номери не проставляються.

У тексті роботи назви окремих структурних складових (а саме зміст, назви розділів, висновки, перелік джерел посилання, додатки) оформлюються за правилами заголовку великими літерами, виділяються жирним і розміщуються посередині сторінки.

Наступний текст слід подавати після двох інтервальних відступів.

Всі цитати, що наводяться в роботі, беруться в лапки. При пропуску слів ставлять крапки. При цьому необхідно стежити, щоб таке скорочення не відбилося на значенні цитат.

Робити посилання потрібно таким чином: після наведеної цитати, визначення, статистичних даних, формул у квадратних дужках вказується номер джерела за списком використаної літературних джерел із зазначенням сторінки, наприклад [4, с. 26].

Посилання на літературні джерела обов'язкові. У список джерел посилання, що розташований в кінці індивідуальної роботи, включається література, яка безпосередньо використана при написанні роботи (вона цитувалася, на неї посилалися тощо).

Перелік посилань складається по мірі використання джерела у тексті. Водночас, Закони України зазначаються першими у списку використаних джерел. Перелік посилань повинен містити не менше 8-10 джерел.

У додатки, як правило, слід виносити громіздкі статистичні таблиці, які слугували основою для розрахункових або узагальнених таблиць, наведених у основному тексті роботи, на які необхідно посилатися у тексті.

Додатки розташовуються у порядку появи посилань на них в основному тексті; посилання на них обов'язкові. Кожен додаток розпочинається з нової сторінки, повинен мати позначення і заголовки. Зверху посередині рядка з великої літери пишеться слово «Додаток» і велика літера українського алфавіту, що позначає додаток (наприклад, «Додаток А»). Далі з нового рядка пишеться заголовок додатку з великої літери.

Таблиці, що наводяться в тексті, графіки, діаграми, повинні бути правильно оформлені.

Вимоги до оформлення таблиць. Кожна таблиця повинна мати номер, коротку назву, яка повністю відповідає її змісту. Таблиці нумеруються арабськими цифрами в межах розділу (питання).

Спочатку з великої літери пишеться слово «Таблиця», потім зазначається її номер. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу (питання) і порядкового номера таблиці, розділеного крапкою. Після номеру - назва таблиці з великої літери.

Вимоги до оформлення рисунків. Всі ілюстрації (схеми, графіки, діаграми тощо) і таблиці необхідно розташовувати безпосередньо після першого згадування їх у тексті або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці потрібно по можливості розміщувати так, щоб їх можна було розглядати без обертання роботи або з обертанням за годинниковою стрілкою. Всі рисунки позначають словом «Рисунок» з номером розділу і порядковим номером рисунку, розділеного крапкою

Порушення вимог до оформлення індивідуальної роботи призводить до необхідності її переробки.

5. Захист індивідуальної роботи

Керівник роботи перевіряє індивідуальну роботу та виставляє попередню оцінку. Якщо оцінка позитивна, робота допускається до захисту. На роботі зазначається «До захисту», ставиться дата та підпис викладача.

При підготовці до захисту студенту потрібно уважно ознайомитися з критичними зауваженнями, додатково вивчити питання, що викликали ці зауваження.

Захист індивідуальної роботи складається з доповіді студента (5 хвилин) по виконаній роботі та у відповідях на питання, які поставлені в рецензії керівником або

виникли в ході захисту. Після цього визначається захищена чи не захищена індивідуальна робота.

Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється викладачем, на роботі ставиться надпис «Захищено» з вказанням балу (від 0 до 10), дата та підпис викладача.

6. Тематика індивідуальних робіт з дисципліни “Соціальна політика в Україні”.

1. Сутність соціальної політики і основні напрями її реалізації.
2. Соціальна політика і соціальна справедливість.
3. Забезпечення сталого розвитку як критерій ефективності соціальної політики.
4. Система державних соціальних стандартів і нормативів в Україні.
5. Цінності та етичні виміри соціальної політики.
6. Історичний розвиток і сучасна трансформація моделей соціальної політики.
7. Фінансування розвитку соціальної сфери.
8. Засади формування соціальної політики в ринкових умовах.
9. Умови реалізації соціальної політики.
10. Соціальна стратифікація як проблема соціальної політики.
11. Сутність та напрями удосконалення державної молодіжної політики в Україні.
12. Ринок праці та політика зайнятості в Україні.
13. Бідність як соціальна проблема, політика подолання бідності в Україні.
14. Міжнародний досвід вирішення проблем бідності.
15. Соціальне партнерство як інструмент вирішення соціально-трудова конфліктів.
16. Роль соціального захисту населення у формуванні соціальної держави
17. Вплив глобалізаційних процесів на формування та реалізацію соціальної політики держави.
18. Соціальне страхування як важливий елемент соціального захисту населення.
19. Роль професійних спілок у соціальному захисті зайнятого населення.
20. Якість державного управління та соціальна відповідальність держави.
21. Захист соціально вразливих категорій населення як пріоритетний напрям соціальної політики.
22. Соціальне обслуговування населення як інструмент соціального захисту та соціальної політики в умовах війни та у післявоєнний період.
23. Сучасні тенденції пенсійного забезпечення в Україні.
24. Державна гуманітарна політика України.
25. МОП праці та її вплив на соціальну політику в Україні.
26. Основні напрями державної молодіжної політики в сфері освіти, культурного розвитку молоді.
27. Міністерство соціальної політики як суб’єкт реалізації соціально-економічних завдань країни.
28. Роль державної служби зайнятості у реалізації соціальної політики.
29. Соціальна відповідальність держави та соціальна держава.
30. Державна допомога та підтримка населення під час війни.

1.5. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Питання для підсумкового контролю

1. Сутність соціальної політики держави. Об’єкт та предмет вивчення дисципліни.
2. Основні завдання та принципи соціальної політики.
3. Держава та її роль в реалізації соціальної політики.

4. Соціальна політика і соціальна справедливість.
5. Основні функції системи відносин соціальної політики.
6. Держава загального добробуту.
7. Соціальна політика у ринковій системі.
8. Рівні реалізації соціальної політики.
9. Напрями соціальної політики держави за ринкових умов.
10. Бісмарківська модель соціальної політики.
11. Беверіджська модель соціальної політики.
12. Досвід Японії в формуванні соціального забезпечення.
13. Досвід США в формуванні соціального забезпечення.
14. Досвід Швеції в формуванні соціального забезпечення.
15. Стратегічні цілі роботи Міністерства соціальної політики України.
16. Чинники та напрями удосконалення соціальної політики в Україні.
17. Реформування соціальної політики України.
18. Сутність та види соціальних нормативів.
19. Державні соціальні стандарти — основа нормативно-правового забезпечення соціальної політики.
20. Базовий державний мінімальний соціальний стандарт. Фізіологічний та соціальний мінімум.
21. Принципи, цілі й завдання соціальної стандартизації.
22. Система державних соціальних стандартів і нормативів в Україні
23. Основні та додаткові види державних соціальних гарантій
24. Правове і нормативно-методичне забезпечення соціальної політики.
25. Методи (адміністративні, економічні) державного регулювання у сфері соціальної політики
26. Міністерство соціальної політики як суб'єкт реалізації соціально-економічних завдань держави
27. Поняття соціальної сфери та її галузі.
28. Рівні управління соціальною сферою. Повноваження державних, регіональних і місцевих органів влади.
29. Джерела фінансування соціальної сфери: бюджетні, позабюджетні, зовнішні.
30. Структура державної соціально-страхової системи.
31. Фінансування соціальної сфери в Україні. Напрями покращення фінансування освіти та медицини.
32. Соціальна політика як чинник розвитку сімейно-шлюбних відносин.
33. Концептуальні ідеї та моделі сімейної політики.
34. Завдання суб'єктів соціальної політики щодо розвитку сімейно-шлюбних відносин.
35. Особливості трансформації інституту шлюбу в Україні.
36. Соціально-педагогічна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах.
37. Чинники, що формують державну сімейну політику України.
38. Особливості соціальної політики щодо відтворення населення та подолання демографічної кризи.
39. Сутність соціальної роботи. Суб'єкти соціальної роботи. Об'єкти соціальної роботи.
40. Функції соціальної роботи. Закономірності та принципи соціальної роботи.
41. Основні категорії соціальної роботи.
42. Характеристика категорій клієнтів соціальної роботи. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів.
43. Методи та форми соціальної роботи. Управління та менеджмент у соціальній роботі.

44. Сутність гуманітарного розвитку.
45. Визначення та зміст гуманітарної політики.
46. Принципи гуманітарної політики.
47. Мета соціального захисту населення. Стратегічні та тактичні цілі соціального захисту.
48. Сутність та складові соціального захисту населення. Соціальні ризики та їх класифікація.
49. Класифікація населення за методологією МОП. Сутність категорій “економічна активність” та “економічно активне населення”.
50. Система соціального захисту економічно активного населення. Універсальні та спеціальні інструменти соціального захисту зайнятого населення.
51. Захист населення від безробіття та захист безробітних.
52. Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики. Структура соціально вразливих категорій населення.
53. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення.
54. Соціальний захист та соціальне обслуговування населення в умовах війни.
55. Поняття зайнятості населення. Соціально–економічна сутність зайнятості.
56. Стратегія регулювання зайнятості населення. Пріоритети державної політики зайнятості в Україні.
57. Активна та пасивна політики зайнятості населення.
58. Сутність соціально-трудоових конфліктів, їх різновиди, причини і умови виникнення.
59. Методи управління соціально-трудоовими конфліктами.
60. Соціальне партнерство як досягнення злагоди в колективному трудовому спорі (конфлікті).
61. Пенсія як соціально-політична категорія.
62. Види пенсій та критерії їх призначення
63. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України.
64. Мета, напрями і завдання пенсійної реформи.
65. Молодь як особлива група суспільства, її властивості. Місце проблем молоді в сучасну добу соціально-економічного й політичного розвитку суспільства.
66. Державна молодіжна політика в Україні, її мета, завдання, принципи. Основні напрями державної молодіжної політики в Україні.
67. Концепція державної молодіжної політики в Україні, шляхи її реалізації.
68. Соціальне партнерство як суспільне явище та чинник розбудови соціальної держави.
69. Сутність соціальної відповідальності держави.
70. Партнерство та співпраця як невід’ємна складова діяльності організацій громадянського суспільства

Структура екзаменаційного білета

Приклад екзаменаційного білету:

Білет 1.

1. Розкрийте питання (у письмовій формі від руки):

Поняття соціальної сфери та її галузі.

2. Розкрийте питання (у формі розробки тестів):

Характеристика категорії «економічно активне населення»

Вказівки до виконання завдання: питання слід розкрити шляхом розробки тестів на основі використання лекційного матеріалу дисципліни, що розміщений у Гугл класі. Кількість тестів – 5, кількість варіантів відповідей – 4, правильна відповідь – 1 (виділити жирним). Питання тесту має бути коректним і лаконічним, відповідь - однозначною.

3. Розв'яжіть задачу.

Сім'я складається з 4 осіб (двоє дітей – 4 та 5 років, батько та мати), середньомісячний дохід сім'ї – 1800 грн.

Розрахувати допомогу малозабезпеченій сім'ї станом на 01.01.2020 р. за таких умов:

Стаття 7 Закону України про державний бюджет на 2020 рік . Установити у 2020 році прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня 2020 року - 2027 гривень, з 1 липня - 2118 гривень, з 1 грудня - 2189 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років: з 1 січня 2020 року - 1779 гривень, з 1 липня - 1859 гривень, з 1 грудня - 1921 гривня;

дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2020 року - 2218 гривень, з 1 липня - 2318 гривень, з 1 грудня - 2395 гривень;

працевдатних осіб: з 1 січня 2020 року - 2102 гривні, з 1 липня - 2197 гривень, з 1 грудня - 2270 гривень;

осіб, які втратили працевдатність: з 1 січня 2020 року - 1638 гривень, з 1 липня - 1712 гривень, з 1 грудня - 1769 гривень.

Стаття 9. Установити, що у 2020 році рівень забезпечення прожиткового мінімуму для призначення допомоги відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям” у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить:

для працевдатних осіб - 25 відсотків;

для дітей: з 1 січня 2020 року - 85 відсотків, з 1 липня - 130 відсотків;

для осіб, які втратили працевдатність, та осіб з інвалідністю - 100 відсотків відповідного прожиткового мінімуму.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

30 балів –
за результатами складання
семестрового контролю

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 1 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (затвердженого 28 серпня 2020 року, протокол № 1).

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 15 лекційних занять за денною формою навчання. Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

Таблиця 2.1

Розподіл балів для лекцій з навчальної дисципліни

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій														
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Денна	15	0,7	1,3	2,0	2,7	3,3	4,0	4,7	5,3	6,0	6,7	7,3	8,0	8,7	9,3	10,0

2.3. З навчальної дисципліни «Соціальна політика в Україні» для студентів денної форми навчання передбачено проведення 14 семінарських занять.

За результатами семінарського заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (затвердженого 28 серпня 2020 року, протокол № 1).

2.4. Обсяг балів за самостійну роботу з навчальної дисципліни «Соціальна політика

в Україні» розподіляється пропорційно за виконання 13 завдань по кожній темі та складає не більше 1 балу за завдання теми.

Індивідуальне завдання виконане за пропонованою тематикою оцінюються окремо та складає не більше 7 балів. Загалом за виконання самостійної роботи студент денної форми навчання може одержати максимально 20 балів.

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену з навчальної дисципліни «Соціальна політика в Україні», студент денної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.8 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді в письмовій формі на тестові завдання екзаменаційного білета, наведено в таблиці.

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань (завдання) екзаменаційного білета			Разом балів
		1	2	3	
1.	Максимальна кількість балів за письмову відповідь на кожне питання екзаменаційного білета	10	10	10	30,0
	Усього балів	10	10	10	30,0

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
- Т. Історія та теорія соціальної політики України: навч. посібн. За ред. А.О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.
3. Актуальні проблеми соціальної політики України: навч. посібн. За ред. А. О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 222с.
4. Іщенко А. О. Соціальна і гуманітарна політика: навч.-метод. посіб. Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. 400 с.
5. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.
6. Моторнюк У. І. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2016/7.pdf
7. Гончарова С. Ю. Соціальна економіка: сутність, принципи, функції та основні орієнтири для України. Бізнес Інформ. 2018. № 3. с.21-26.
8. Лебедева О. А. Особливості соціальної спрямованості економічного розвитку України. Економіка та держава. 2014. № 3. с.101-103
9. Куценко В. І., Удовиченко В. П., Остафійчук Я. В. Соціальна держава (проблеми теорії, методології, практики) : монографія. Київ : Заповіт, 2003. 228 с.
3. Лібанова Е. М., Скуратівський В. А., Палій О. М. Соціальна політика. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ: Вид-во УАДУ, 2003. 364 с.
10. Скрипнюк О. В. Соціальна правова держава в Україні: проблеми теорії і практики : монографія. Київ: Наукова думка, 2010. 258 с.

Тема 2

1. Ільчук Л.І. Світовий досвід моделей соціальної політики та їх можливість використання в Україні. URL: <http://ipzn.org.ua/svitoviy-dosvid-modelej-sotsialnoyi-polityky-ta-yih-mozhlyvist-vykorystannya-v-ukrayini/>
2. Богуславська С. І., Потапенко Л. В. Соціальна політика в умовах ринкових відносин. Фінансовий простір. № 2 (10), 2013. с.106-110.
4. Історія та теорія соціальної політики України: навч. посібн. За ред. А.О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.
5. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.
6. Лібанова Е. М., Скуратівський В. А., Палій О. М. Соціальна політика. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ: Вид-во УАДУ, 2003. 364 с.
7. Актуальні проблеми та напрями розвитку потенціалу соціально-економічних систем в умовах конкуренції: монографія. За заг. ред. Л. Л. Калініченко. Харків: ФОП Панов А. М., Видав. ТОВ “В справі”, 2017. 275 с.
8. Сковронський Д. М. Сучасні моделі соціальної держави URL: [vnuipurn_2016_850_42%20\(1\).pdf](http://vnuipurn_2016_850_42%20(1).pdf)
9. Шутаєва О. О., Побірченко В. В. Моделі соціальної політики ЄС : основні напрями трансформації. Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Экономика и управление. 2013. 26(65), № 1. С. 164-182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2013_26_1_22

Тема 3

1. Закон України “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”(Із змінами, внесеними згідно із Законами № 4523-VI від 15.03.2012, ВВР, 2013, 3,

- ст.22; № 2189-VIII від 09.11.2017, ВВР, 2018, № 1, ст.1) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
2. Соціальні стандарти. Державні соціальні стандарти URL: <https://www.msp.gov.ua/content/socialni-standarti.html?PrintVersion>
3. Закони України “Про мінімальний споживчий бюджет” URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1284-12>
4. Історія та теорія соціальної політики України : навч. посібн. За ред. А.О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.
5. Міжнародні соціальні стандарти: навч. посіб. За заг. ред. В. В. Жернакова. Харків: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. 121 с.
6. Актуальні проблеми соціальної політики України: навч. посібн. За ред. А. О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 222с.
7. Іщенко А. О., Овчаренко А. О., Подолян Я. В. Соціальна і гуманітарна політика: навч.-метод. посіб. Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. 400 с.
8. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.
9. Лопушняк Г. С. Державні соціальні стандарти, гарантії та нормативи : сутнісно-проблемні аспекти. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197230951.pdf>
10. Заяць Т. А., Дяконенко О. І. Соціальні стандарти в сфері оплати праці України: диференційованість структури та особливості реалізації. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/24753/Zaiats48.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Тема 4

1. Наказ Міністерство соціальної політики України від 17.08.2018 № 1177 “Про затвердження Порядку планування, фінансування та контролю виконання науково-дослідних і науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету у сфері соціальної політики” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1060-18#Text>
2. Історія та теорія соціальної політики України: навч. посібн. За ред. А.О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.
3. Актуальні проблеми соціальної політики України: навч. посібн. За ред. А. О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 222с.
4. Іщенко А. О., Овчаренко А. О., Подолян Я. В. Соціальна і гуманітарна політика : навч.-метод. посіб. Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси: вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. 400 с.
5. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.
6. Лопушняк Г. С. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України : монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 372 с.
7. Ярова Л. В. Соціальна політика України в контексті європейської інтеграції: монографія. Держ. заклад "Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського". Одеса: Фенікс, 2011. 320 с.
8. Миськів Г. В., Чапляк Н. І., Григоришин Н. О. Фінансування соціальної сфери в умовах децентралізаційних змін. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. № 2. 2018. с. 82-90
9. Гнидюк І. В., Гайдей О. В. Бюджетне фінансування соціального забезпечення в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2018. № 4 (89). С. 67-72
10. Особливості фінансування соціальної сфери. URL: <https://helpiks.org/6-58191.html>

11. Розвиток соціальної сфери територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; за ред. С. Л. Шульц. Львів, 2018. 140 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).

Тема 5

1. Постанова Верховної Ради України Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Сімейна політика України - цілі та завдання" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 1, ст.15) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854-19#Text>

2. Стратегічний пріоритет Уряду і Міністерства соціальної політики — розвиток сімейних форм виховання. Міністерство соціальної політики України, 27 січня 2022 року. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/strategichnij-prioritet-uryadu-i-ministerstva-socialnoyi-politiki-rozvitok-simejnih-form-vihovannya>

3. Крижанівська О.П., Малетич Г.А. Соціальна та сімейна політика в сучасній Україні: теоретичні та практичні аспекти її розвитку. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/4362/1/10%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%202.pdf>

4. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 352 с.

5. Дерєга В.В. Соціальна і гуманітарна політика. URL: <https://buklib.net/books/35821/>

6. Сімейна політика в Україні: проблеми і перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (04 квітня 2018 р., м. Київ). Київ, 2018. 188 с. URL: http://www.ispp.org.ua/backup_ispp/1526459118.pdf

7. Соціальна політика : навч. посіб. За заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.

8. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн. За ред. А.О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.

9. Сітнік С. П. Державна сімейна політика: міжнародний аспект. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/25_2_2019ua/26.pdf

Тема 6

1. Соціальна робота в Україні: навч. посіб. За заг. ред.: Зверєвої І. Д., Лактіонової Г. М.. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.

2. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.

3. Лібанова Е. М., Скуратівський В. А., Палій О. М. Соціальна політика. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ: Вид-во УАДУ, 2003. 364 с.

4. Потішук О.О., Руденко Т.П. Соціальна робота як невід'ємна складова сучасного суспільства. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/30165/1/Sotsialna_robota.pdf

5. Лук'янова Н. Соціальна робота в Україні: концептуальні засади і трансформація в сучасних умовах. URL: https://ipriend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/lukianova_cotsialna.pdf

6. Головатий М. Ф., Панасюк М. Б. Соціальна політика і соціальна робота: термінол.-понятійн. словник. Київ, МАУП. 2005. 560 с.

7. Соціальна політика. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Соціальна допомога: анот. бібліогр. покажч. Укл. А.О.Ярошенко, І.Б.Савельчук, Д.Д.Бибик. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. 206 с.

8. Євдокимова, І. А., Горбунова-Рубан С. О. Соціальна політика та соціальна робота в умовах трансформації суспільства. Інноваційний потенціал соціальної роботи в сучасному світі: на межі науки та практики : матеріали I Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 20-21 трав. 2021 р.). Чернігів : НУ "Чернігівська політехніка", 2021. С. 13-15.

Тема 7

1. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 352 с.
2. Іщенко А. О. Соціальна і гуманітарна політика: навч.-метод. посіб. Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. 400 с.
3. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.
4. Стельмашук Ю. І. Державне регулювання розвитку соціально-гуманітарної сфери: термінологічний інструментарій. Інвестиції: практика та досвід. Державне управління. № 20/2016. С.93-97
5. Куценко В. Соціальна держава (проблеми теорії, методології, практики). Київ: Заповіт, 2013. 228 с.
6. Лукашевич М. Гуманітарна політика в Україні. Київ: ПК ДСЗУ, 2010. 30 с.
7. Меляков А. Гуманітарна сфера як предмет досліджень в науці державного управління. Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ "Magistr". 2012. № 1. С. 32—37.
8. "Цілісність гуманітарного простору України як об'єкт національної безпеки держави". Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/cilisnist-gumanitarnogo-prostoru-ukraini-yak-obekt-nacionalnoi>

Тема 8

1. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
4. Закон України "Про соціальні послуги" URL: : <http://www.rada.gov.ua>
5. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.
6. Руженський М. М. Соціальний захист населення в умовах формування ринкової моделі економіки України : монографія. Київ: ПК ДСЗУ, 2013. 318 с.
7. Економічна ефективність та соціальна справедливість : пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи : кол. моногр. НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук. Київ, 2019. 350 с.
8. Руженський М.М. Основні етапи еволюції соціального захисту населення в Україні. Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. 2012. № 2. С. 77–79.
9. Руженський М. М. Трансформація інститутів соціального захисту населення в транзитивній економіці. дис. на здобуття наукового ступеня д.е.н. К.: 2016 р. URL:: https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.01/2016/Ruzhenskyj_diss.PDF
10. Соціальний захист населення України : монографія за ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. Київ: НАДУ, 2009. 184 с.
11. Соціальна й інноваційна політика в Україні : стратегічне та проектне управління в умовах соціально орієнтованої економіки. Інфраструктура ринку. 2018. Випуск 17. с.312-318
12. Фаріон М. М. Особливості системи соціального захисту населення в Україні. Ефективна економіка № 7, 2017 URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5709>
13. Соціальний захист населення України. Статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2016. 113 с.
14. Кравець І. М. Соціальний захист економічно активного населення в сучасних умовах / І. М. Кравець // Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. №19. с. 365- URL: <http://global-national.in.ua/issue-19-2017>
15. Бражко О. В. Концепція змішаного регулювання зайнятості населення в Україні. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право, 2018, вип. 16. С. 95-102

16. Зайнятість, праця та соціальний захист населення: вітчизняний та зарубіжний досвід. За ред. к.е.н., професора Т. М. Кір'ян. Київ.: 2017. 245 с.

17. Соціальна справедливість і коронавірус: аналіз наслідків для добробуту URL: <https://cedos.org.ua/uk/articles/sotsialna-spravedlyvist-i-koronavirus-analiz-naslidkiv-dlia-dobrobutu>

18. Соціальний захист населення: регіональна стратегія. URL: <https://decentralization.gov.ua/pics/upload/244-c793c61ec0196f09b8405e4605cab626.pdf>

Тема 9

1. Про зайнятість населення. Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 24, ст.243. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці. Закон України від 21.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2622-IX#Text>

3. Григор'єва О.В., Галайда Т.О. Управління зайнятістю: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2015. 117 с

4. Уряд активізує підприємництво та зайнятість населення: грантові програми, відшкодування ЄСВ та частини зарплати. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-aktyviziue-pidpriemnytstvo-ta-zainiatist-naselennia-hrantovi-prohramy-vidshkoduvannia-iesv-ta-chastynu-zarplaty>

5. Деякі питання реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, нарахування та виплати допомоги по безробіттю на період дії воєнного стану. Постанова Кабінету міністрів України від 19 березня 2022 р. № 334. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-reyestraciyi-perereyestraciyi-bezrobitnih-ta-vedennya-obliku-osib-yaki-shukayut-robotu-narahuvannya-ta-viplati-dopomogi-po-bezrobittyu-na-period-diyi-voennogo-stanu-334>

6. Ковач В. О. Основні напрямки регулювання державної політики у сфері зайнятості населення. Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1619>

7. Про затвердження Програми зайнятості населення Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2023 роки. URL: <https://khm.gov.ua/uk/content/pro-zatverdzhennya-programy-zaynyatosti-naselennya-hmelnyskoyi-miskoyi-terytorialnoyi>

Тема 10

1. Закон України "Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)". URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

2. Повноваження та завдання Національної служби посередництва і примирення. Офіційний сайт НСПП. URL: <https://nspp.gov.ua/home/povnovazhennya-ta-zavdannya-nspp>

3. Соціальна й інноваційна політика в Україні : стратегічне та проектне управління в умовах соціально орієнтованої економіки. Інфраструктура ринку. 2018. Випуск 17. с.312-318

4. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.

5. Новікова О. Ф., Сидорчук О. Г., Панькова О. В. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки: монографія. Львівський регіональний Інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості, Київ; Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.

6. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін: зб. наук. пр. Голов. ред. В.М. Ворона, М.О. Шульга. Інститут соціології НАН України. Київ. 2016, Вип. 3 (17). 546 с.

7. Колективні трудові спори. Страйк, як спосіб вирішення колективного трудового спору (конфлікту). Офіційний сайт Міністерства юстиції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_33381

8. Васюта В. Б. Зарубіжний досвід регулювання соціально-трудових відносин/ Васюта В. Б., Галайда Т. О., Ігуш Т. С. Економіка та управління підприємствами. Випуск 21. 2018. С. 240-245

9. Шапоренко О. І. Соціальне партнерство у вирішенні соціально-трудових конфліктів . URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/3_2019/5.pdf

10. Інформація про стан соціально-трудових відносин, колективні трудові спори (конфлікти) в Україні у січні-квітні 2020 року. Офіційний веб-портал Федерації професійних спілок України . URL: <https://fpsu.org.ua/napryamki-diyalnosti/sotsialnij-dialog-ta-kolektivno-dogovirne-regulyuvannya/18085-informatsiya-pro-stan-sotsialno-trudovikh-vidnosin-kolektivni-trudovi-spori-konflikti-v-ukrajini-u-sichni-kvitni-2020-roku.html>

Тема 11

1. Закон України “Про пенсійне забезпечення” (1992)(із змінами та доповненнями) . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#text>

2. Історія та теорія соціальної політики України: навч. посібн. За ред. А.О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.

3. Актуальні проблеми соціальної політики України: навч. посібн. За ред. А. О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 222с.

4. Іщенко А. О., Овчаренко А. О., Подолян Я. В. Соціальна і гуманітарна політика: навч.-метод. посіб.; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. 400 с.

5. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с

6. Новікова О. Ф., Сидорчук О. Г., Панькова О. В. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки: монографія. Львівський регіональний Інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості, Київ; Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.

7. Сучасна пенсійна система України. URL: <https://pensia.ua/ua/baza-znan/pensiyna-enciklopedia/item/699-suchasna-pensiina-systema-ukrainy>

8. Гідне пенсійне забезпечення. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/pensijna-reforma>

9. Етапи впровадження пенсійної реформи в Україні. Офіційний сайт Міністерства юстиції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4813

Тема 12

1. Декларація “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні” (1992) . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2859-12#Text>

2. Закон України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" (1993). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12#Text>

3. Закон України “Про молодь”. Проект Закону України від 10.12.2015 № 3621 . URL: <https://ips.ligazakon.net/document/jh2sl00a?an=3>

4. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.

5. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні” Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 26 грудня 2002 року N 380-IV. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T001613.html

6. Новікова О. Ф., Сидорчук О. Г., Панькова О. В. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки: монографія. Львівський регіональний Інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості, Київ; Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.

7. Гончарова С. Ю., Гончаров А. Б., Аграмакова Н. В. Соціальна економіка : сутність, принципи, функції та основні орієнтири для України. Бізнес Інформ. 2018. № 3. с.21-26

8. Цілі сталого розвитку 2019. Моніторинговий звіт. Державний комітет статистики України. Київ. 2019. 92 с.

9. Економічна ефективність та соціальна справедливість : пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи : кол. моногр. НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук. Київ, 2019. 350 с.

10. Рапаєва М. В. Державна молодіжна політика в Україні: законодавчі гарантії і практична реалізація. Юридична наука. № 4. 2015. с. 167-175

11. Луценко С. М. Особливості реалізації молодіжної політики в Україні та за кордоном : управлінський аспект URL: https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol4/23_2016.pdf

Тема 13

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-п#Text>

2. Указ Президента України «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>

3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_UkraineEU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_UkraineEU_Association_Agreement_(body).pdf)

4. Влада і суспільство: діалог через громадські ради: монографія. За заг. ред. Шайгородського Ю. Ж. Київ, 2011. 148 с.

5. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник. За наук. ред. Редькіна О. С. Київ: ТОВ «Фарбований лист», 2011. 480 с. URL: [rinek.onu.edu.ua > article > view](http://rinek.onu.edu.ua/article/view)

6. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник За заг.ред. Смовженко Т.С., Кузнецової А.Я. Київ: УБС НБУ, 2009. 214с. URL: [library.cibs.ubs.edu.ua > CGI-BIN > cgiirbis_64 > S21STR=Корпорат..](http://library.cibs.ubs.edu.ua/CGI-BIN/cgiirbis_64/S21STR=Корпорат..)

7. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility», 2005); URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_01_9

8. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція); URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015

9. Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін., За ред.І.Ф. Гнибіденка, А.М. Колота, В.В. Рогового. «Соціальна безпека: теорія та українська практика»: монографія. Київ: КНЕУ, 2012. URL: https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/scientific_schools/ustv/ustv_praci/ustv_prazi/sbttup/

10. Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності. URL:<http://csr-ua.info/csr-ukraine/>

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Проект Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період на період 2015-2025. URL: http://healthsag.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/Proekt-Strategiyi-reformi_OZ.pdf
2. Проблеми соціально-демографічного розвитку та соціальна політика в Україні. URL: <http://www.niss.gov.ua/book/strateg2>
3. Зовнішня трудова міграція населення (за результатами модульного вибіркового обстеження). Статистичний бюлетень . Державна служба статистики України. Київ, 2017. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/bl/12/bl_ztm_2017.zip
4. Мировая книга фактов/ URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
5. Доповідь про стан людського розвитку – 2019 Україна. URL: <https://ukraine.un.org/uk/49976-dopovid-pro-stan-lyudskogo-rozvitku-2019-ukraina>
6. <http://www.zakon.rada.gov.ua> - База «Загальне законодавство» Верховної Ради України.
7. <http://www.rada.gov.ua> Офіційний сайт Верховної Ради України.
8. <http://www.president.gov.ua> Офіційний сайт Президента України.
9. <http://www.kmu.gov.ua> Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
10. <http://www.ukrstat.gov.ua/> Офіційний сайт Державної служби статистики України
11. <https://www.msp.gov.ua/> Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України
12. <http://www.dcz.gov.ua> Офіційний сайт Державної служби зайнятості
13. <http://www.nads.gov.ua> Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби
14. <https://hdr.undp.org/reports-and-publications> Доповіді про людський розвиток